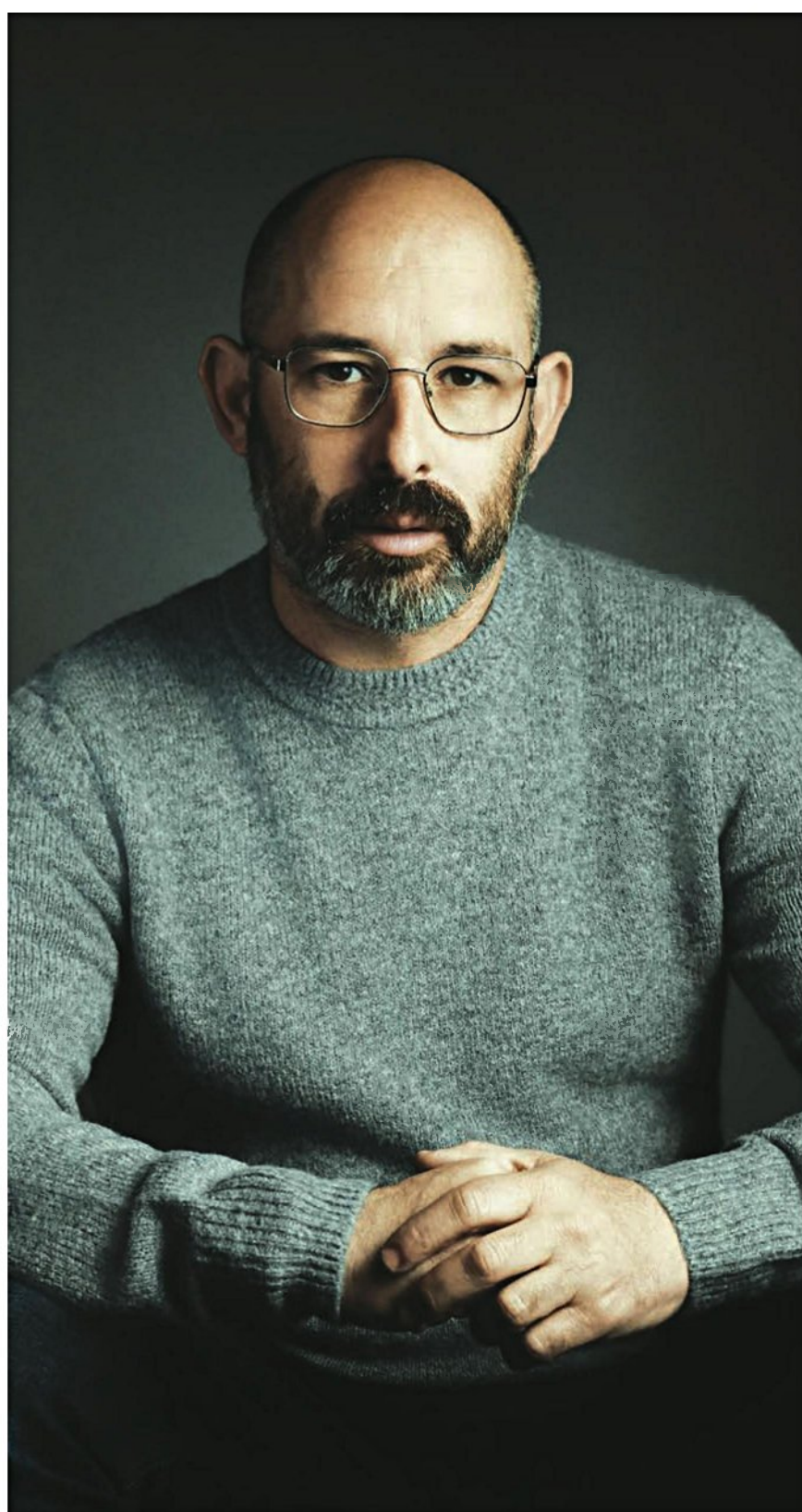

ישראל במלחמה

"ראיתי שליחות לספר את הסיפור של בארי"

אמן הצילום מיכה בריקמן החל לתעד את ניצולי הטבח בקיבוץ בארי ואת הקיבוץ עצמו פחות משבוע לאחר השבת השחורה. לרגל תערוכה חדשה מצילומיו, שנפתחה בשבוע שעבר במוזיאון העיר בחיפה ובה הוא מציג גם חפצים מהקיבוץ שממחישים את גודל הטרגדיה, הוא מספר מדוע החליט לקחת על עצמו את מלאכת התיעוד, איך השפיעו עליו המראות, ומתי, מבחינתו, המשימה הזאת תסתיים

דודי פטימר

צילום: אלכסנדר ריל

ספר על המפגש הראשון עם האנשים. "המראות הראשונים שראיתי ונחשפתי אליהם הם של קהילת בארי בים המלח. קודם היה חשוב לי לפגוש את הקהילה. הגעתי למקום שהוא כאוס מוחלט ועם זאת ראיתי המון 'יחד', חיבוקים וחיזוקים. המון תמיכה שלהם אחד בשני. אתה נתקל בקהילה מאוד חזקה ותומכת. אף אחד לא הנחה אותי מה לעשות כי באמת הכל היה מבולגן, אז החלטתי פשוט לקחת עדיירות מאנשים, אלתרנו אולפן באחד החדרים וצילמנו עדיירות. המפגש העוצמתי הזה נתן לי פרספקטיבה למפגש עם המראות הווידואליים בקיבוץ עצמו. מעולם לא הייתי בקיבוץ, ואני לא יודע מה זה. לעבוד דרך שער של קיבוץ זה לא משהו שעשיתי אי פעם, אז בגלל שהגעתי דרך ההיכרות עם הקהילה, באתי עם תפיסה ותובנות למפגש הראשון עם המראות."

"מרגיש בתוך בסיס צבאי"

כאמור, ימים ספורים לאחר המפגש עם הקהילה בים המלח, נכנס בריקמן לראשונה לצלם בבארי, ביקור שהותיר בו רושם כה עצום עד שהוא החליט לחזור לשם עוד ארבע

ש ישה ימים לאחר הטבח הנוראי של ה-7 באוקטובר, נכנס אמן הצילום החיפאי מיכה בריקמן, בעל ריומה בעולם העיתונות, האופנה והמגזר העסקי בארץ ובח"ל, להיכרות המעמיקה הראשונה שלו עם קיבוץ בכלל, ועם קיבוץ בארי בפרט, דרך עדשות המצלמה שלו. "כצלם, ההתמחות שלי היא לספר סיפורים ולצלם דוקומנטרי, סטוריטלינג, והדחף שלי לספר סיפור הוא חזק יותר מכל דבר אחר. אחרי ה-7 באוקטובר חיפשתי מה לעשות, בייחוד אחרי שהיומן שלי התרוקן מכל הפעילות שהייתה לי. בשבוע הראשון של המלחמה פנתה אליי חברה, שהיא גם חברה של אור ילין (בנו של חיים ילין) ושלי, ואור העלה בפניי את הצורך להתחיל לתעד את המראות בבארי לצורך מערך ההסברה של הקיבוץ ל'יום שאחרי'. מיד קפצתי על ההזדמנות הזו כי חיפשתי דרכים להתנדב והבנתי שהדרך הכי טובה עבורי לעשות זאת היא באמצעות הדבר שאני יודע לעשות הכי טוב וזה לצלם. ב-13 באוקטובר הגעתי למלון דיוויד ים המלח לפגוש את אנשי הקהילה המפונים ושם החל הרומן שלי עם הקהילה הנפלאה הזו."

"אני חייב להגיד שלא ראיתי מראות זוועה, לא ראיתי את הסרטונים שרצים בטלגרם. הגעתי לקיבוץ עצמו אחרי שכבר ניקו אותו מגופות. בעיקר ראיתי המון כתמי דם והרחתי ריח מאוד חזק, אבל לא נחשפתי למראות הזוועה שרצים ברשתות. נחשפתי לסיפורים, לעבודת הקודש של זק"א ושל צה"ל"

"הכל מתערבב שם בתמונה הזו". מתוך התערוכה

"היה חשוב לי לספר את הסיפור כמו שהרגשתי אותו ולהגישו לקהל". מגלשה שנמסה מהחום של התופת בקיבוץ בארי

"אתה מצלם ממ"דים של משפחות ומתחיל לשמוע קולות, להכיר את הסיפורים ששמעת". צילום של בית שרוף בבארי

שנות. נחשפתי לסיפורים, לעבודת הקודש של זק"א ולעבודת הקודש של צה"ל.

טיל לאו בגן הילדים

בריקמן מציין את תרומתם הרכה של אוצי רת התערוכה יפעת אשכנזי ושל המעצב אבישי דותן. "יש ארבעה גורמים ששמים את התערוכה הזו במקום מאוד מיוחד, ואני אומר זאת בתור אחד שבדיוק לפני שנה היה בתערוכה של ה'9/11 (אסון התאומים), וזה מה שרציתי ליישם בארץ: האלמנט הראשון הוא הצילומים, האלמנט השני הוא החפצים שהבאנו מבארי, האלמנט השלישי הוא עיצוב החלל, והאלמנט הרביעי הוא מיצגי VR – אנחנו מציגים שלוש מיצגים שצילמתי ב-360 מעלות, שהראשון שבהם הוא צילום ברחפן שצילמתי מעל בארי, כשבכרע אתה רואה הפגזות בעזה. זה לא היה פשוט לצלם את התמונה הזו כי להעלות רחפן בתקופה הזו מעל בארי מצריך המון אישורים, וגם צה"ל אמר לי שאומנם זה מאושר לי, אבל לא בטוח שכל החיילים מודעים לזה. כך עשיתי את זה: צילמתי תמונה, הורדתי את הרחפן, הוצאתי את כרטיס הויכרון מתוכו, הטענתי במחשב והטסתי אותו שוב. ידעתי שבכל פעם שאני מטיס את הרחפן, יש סיכוי שהצבא ישתלט עליו או יירה בו. זה באמת ממחיש את גודל הדבר הזה. יש סרטון ב-360 מעלות שהוא סיבוב שלי בקיבוץ עם מצלמה – אתה נוסע בקיבוץ ורואה את הכל, חצי אחד של הקיבוץ כאילו לא פגוע וחצי שני הרוס לגמרי".

תן סיפור מאחורי אחד מתוך 23 הצילומים שצילמתי ומוצגים בתערוכה.

"אני יכול לתת לך סיפור מאחורי כל תמונה, אבל אחת התמונות שאני מאוד אוהב זו תמונה של גן ילדים. יש תמונה שצילמתי בגן הילדים של הקיבוץ, דומה לכל גני הילדים שאנחנו מכירים, אבל אתה רואה בכל מקום את האותיות ס"פ (סילוק פצצות) בגרפיטי, ואתה רואה את כל הצבעים של גן הילדים שלא נפגע, אבל אז אתה רואה את ארגו החול ועליו פרוש בד בצבע כחול. על הכד יש טיל לאו ותמושת, ואז אתה רואה את אפודי החיילים שלנו מסודרים ביח, שזה מזכיר את קבלת השבת של הגן כשהילדים יושבים ביח".

הכל מתערבב שם בתמונה הזו. לסיום שיחתנו מבקש בריקמן, הנמצא בדרך לדרום במסגרת שירות המילואים, להעביר מסר: "התערוכה הזו היא רק חלק מהסיפור, ומבחינתי היא רק החלק הראשון. המשימה הזו תושלם רק אחרי שאני אצלם את בארי שוב פעם ירוק, פורח וחזק – ואעשה את זה. כבר היום אני מתחיל לראות את הניצנים של זה ואני מקווה שזה יקרה בקרוב. אמץ".

התערוכה "בארי" תוצג במוזיאון העיר חיפה עד יום שבת, ה-30 במרץ 2024

פעמים. "במפגש הראשון הגעתי לצלם בבארי כי נולד צורך בחמ"ל הקיבוץ לצלם קצת את בית 'דפוס בארי' שחזר מהר מאוד לפעילות חלקית", הוא מספר. "הגעתי לצלם את בית הדפוס, ואז ראיתי את המראות. אתה לא פוגש שם באמת קיבוץ אלא בסיס צבאי: חיילים, רכבים וחמ"ל, ואתה מרגיש שאתה ממש בתוך בסיס צבאי. בשדות מעבר לקיבוץ אתה עוד רואה גופות של מחבלים. זה המפגש הראשון שלי עם הקרקע של קיבוץ בארי. כשחזרתי הביתה ראיתי 900 תמונות, באמת חזקות, אבל הרגשתי שהן לא מספרות את הסיפור של בארי ושל הקהילה השלמה שפגשתי. התמונות לא הביאו לידי ביטוי את המפגשים עם הקהילה. בכל מפגש עם הקיבוץ העומק של הדבר הלך והתגבר".

תסביר. "אם במפגש הראשון, מלבד הדפוס, צילמתי רכבים שבורים, מדרכות שבורות ובתים הרוסים, אז במפגש השני אתה נכנס לתוך הבתים ואתה נוגע, מכיר את הסיפורים ומתחיל להרגיש אחרת. אתה חוזר הביתה, ואת הריח שיש לך בגוף גם שתי מקלחות לא מצליחות להעביר. בפעם השלישית אתה מצלם ממ"דים של משפחות ומתחיל לשמוע קולות, להכיר את הסיפורים ששמעת. בזכות הקשר העמוק שלי עם הקהילה הרגשתי אחראי לספר את הסיפור שלה".

הצילומים והמראות שראה בריקמן מן ביקוריו בבארי ובמפגשיו עם הקהילה, הולידו את "בארי", תערוכה חדשה שנפתחה בשבוע שעבר במוזיאון העיר חיפה. "ראיתי בצילומי ובחודש שעברתי עם אנשי הקהילה שליחות לספר את הסיפור של בארי ומהצורך הזה נולדה התערוכה", הוא מספר. "בשלב המוקדמים התערוכה הפכה ליותר עוצמתית כי הבאתי לתערוכה חפצים פיזיים שראיתי בבארי והיה חשוב לי שינכחו, כמו הרעפים השבורים שעליהם דרכת, דלת שחטפה RPG ומסמלת בעיניי המון, הבאנו מגלשה שנמסה מהחום של התופת. באמת היה חשוב לי לספר את הסיפור כמו שהרגשתי אותו ולהגישו לקהל".

עד כמה הצילומים והמראות ליוו ומלווים אותך מנטלית? זה לא קל.

"זה כל הזמן נמצא שם, אבל אני חושב שדרך זה אני מספר את הסיפור. זה לא מרתיע אותי, אבל באופן טבעי אני מרגיש את ההשפעה של זה עליי. בגלל שראיתי את הפנים מאחורי התמונות ודיברתי עם האנשים, הבנתי שאני חייב לספר את הסיפור. אני חייב להגיד שלא ראיתי מראות וזוועה, לא ראיתי את סרטי טוני הזוועות שרצים בטלגרם. הגעתי לקיבוץ עצמו אחרי שכבר ניקו אותו מגופות. בעיקר ראיתי המון כתימי דם והרחתי ריח מאוד חזק, אבל לא נחשפתי למראות הזוועה שרצים בר"

"אור ילין (בנו של חיים ילין) העלה בפניי את הצורך להתחיל לתעד את המראות בבארי לצורך מערך ההסברה של הקיבוץ ליום שאחרי. מיד קפצתי על ההזדמנות הזו כי חיפשתי דרכים להתנדב והבנתי שהדרך הכי טובה עבורי לעשות זאת היא באמצעות הדבר שאני יודע לעשות הכי טוב זה לצלם"